

— Виждамъ, безъ да ми казвашъ, че си газилъ изъ благо, каза насмѣшливо Холски, като гледаше оцапанитѣ при затъването крака на Кардашева.

Кардашевъ се изсмѣ и му обясни причината на това.

— Азъ идж тукъ не като бѣжанецъ, а като гостъ и поклонникъ на тоя отстраненъ кхтъ. Той ми е станалъ любимъ. Азъ живѣхъ тѣдява близко и всѣки день почти правж расходката си тука, при тие мѣховити еврейски гробища. — Отъ тука и видѣтъ е хубавтъ... Погледни тие плочи. Знаишъ ли каква рудница за философски размисления сж тѣ?... Помисли си само какво количество еврейски животи — животи на верига поколения — спжтъ вѣчния си сънь! Колко сили, енергии, злини, любовъ, глупость сж намѣрили конечната истина, сжщинския покой подъ тая тиха прѣстъ!..

Злини, любовъ, глупость? Защо това поставление любовта между злината и глупостта? Случайно ли е?

— Любовта е една злина за челоувѣчеството и една глупость отъ най-фаталнитѣ. При тие двѣтъ тя е тука плеоназмъ, — каза Холски.

Кардашевъ го погледна зачуденъ.

— Какъ, твоего възрѣние на любовта е такова? Любовта, която отъ Адама до днесъ движи вселенната и дава смисълъ на нашето сжществование?

— На васъ, поетитѣ, любовта въ свѣта може да е много потрѣбна, като главно градиво въ творенията ви; но на челоувѣчеството не трѣбва. Челоувѣкъ има нужда не отъ любовъ, но отъ разумъ и отъ смѣтки, за да бжде честитъ. Любовта е прагъ на покоя и доброчестината човѣшка. На любовта трѣбва да се тури карантина, както на холерата и чумата, отъ които тя прави по-голѣми опустошения... Защо ме гледашъ така? Мило е, но ужасно е това чувство любовта. Единъ чуденъ пламъкъ въ сърдцето, но платъкъ, който, като всѣки пламъкъ, топи, гори. Каква горестъ, какви болки ни докарва то; колко жертви зема!